

SEPTEMBER 2021
ERHVERVSSTYRELSEN

MILJØVURDERING AF FORSLAG TIL REGIONALFONDSPROGRAM MET 2021-2027

MILJØRAPPORT

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

COWI

SEPTEMBER 2021
ERHVERVSSTYRELSEN

MILJØVURDERING AF FORSLAG TIL REGIONALFONDSPROGRAM MET 2021-2027

MILJØRAPPORT

PROJEKTNR.

A223190

DOKUMENTNR.

5

VERSION

1.0

UDGIVELSESDATO

10.09.2021

BESKRIVELSE

Miljørapport

UDARBEJDET

KHHI, STHZ

KONTROLLERET

EMJT

GODKENDT

STHZ

INDHOLD

1	Indledning	7
2	Ikke-teknisk resumé	8
2.1	Vurdering af miljøpåvirkningerne	8
2.2	Vurdering af 0-alternativet	10
2.3	Afværgeforanstaltninger	10
2.4	Overvågning	10
3	Regionalfondsprogrammet	11
3.1	Udkast til Regionalfondsprogrammet 2021-2027	11
3.2	Andre planer og programmer	14
4	Lovgrundlag og proces for miljøvurdering	15
4.1	Tilgang og metode i miljøvurderingen	16
4.2	Afgrænsning, vurdering og kriterier	16
4.3	Høring af berørte myndigheder	18
5	Miljøstatus	20
5.1	Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	20
5.2	Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder	20
5.3	Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet	24
5.4	Landskab	27
5.5	0-alternativet	28
6	Miljøvurdering	29
6.1	Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	29
6.2	Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder	30
6.3	Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet	31
6.4	Landskab	32

6.5	Kumulative effekter	33
6.6	Vurdering af 0-alternativet	33
7	Miljømålsætninger	34
8	Afværgeforanstaltninger	36
9	Overvågning	37

1 Indledning

Erhvervsstyrelsen står for udmøntning af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling i Danmark gennem udarbejdelse af Regionalfondsprogrammet.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at udkast til Regionalfondsprogrammet 2021-2027 er omfattet af krav om miljøvurdering, jf. § 8, stk. 1 i miljøvurderingsloven¹, hvorfor der skal udarbejdes en miljørapport.

Regionalfondsprogrammets overordnede mål er at medvirke til at styrke den økonomiske vækst i alle danske regioner. Programmet er udarbejdet for at fastlægge en overordnet ramme for anvendelse af Regionalfondsmidlerne gennem de strategier, der udarbejdes af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Programmet tjener således som en operativ ramme for konkrete indsatser. Prioritering og indstilling af konkrete projekter er dog henlagt til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Dette dokument udgør miljørapporten.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

2 Ikke-teknisk resumé

2.1 Vurdering af miljøpåvirkningerne

2.1.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Indsatser under prioritet 2 vurderes at bidrage til øget cirkulær økonomi og resourceeffektivitet og dermed en reduceret belastning af miljøet med positive virkninger for den biologiske mangfoldighed, flora og fauna til følge. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Indsatser under prioritet 3 vurderes at muliggøre øget anlægsarbejde og turismeaktiviteter med negative lokale virkninger for den biologiske mangfoldighed til følge. Vækst, etablering af anlæg og infrastruktur og generel øget turismeaktivitet i landdistrikter, kystområder og i særlige naturområder kan have en negativ påvirkning på flora og fauna, som belastes af øget aktivitet. Projekterne vil skulle overholde gældende lovgivning samt retningslinjer i kommuneplanen, og vil derfor ikke umiddelbart kunne placeres, hvor der findes sårbare naturområder og beskyttet natur. Omfanget af påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

2.1.2 Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder

Indsatser under prioritet 1 muliggør øget vækst og beskæftigelse samt udvikling af kompetencer, hvilket kan have positive virkninger på befolkningen og menneskers sundhed. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Indsatser under prioritet 2, som omfatter grøn omstilling gennem cirkulær økonomi, skal bidrage til at omstille virksomhederne til en mere bæredygtig cirkulær økonomi, hvor virksomhedernes ressourceforbrug og affaldsmængde reduceres. Som led i omstillingen af en virksomhed skal virksomheden have adgang til viden og rådgivning om grøn omstilling. Støtte under prioritet 2 omfatter 30 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 2 bidrager til øget grøn omstilling, hvilket vurderes at have positive virkninger for befolkningen og menneskers sundhed gennem reduceret forbrug af jordens ressourcer, som vil bidrage til reduktion i drivhusgasemissioner, samt større genanvendelse af affald. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Indsatser under prioritet 3 kan forbedre de lokale forudsætninger for vækst og øget beskæftigelse. Flere arbejdspladser og muligheder for beskæftigelse, særligt for ufaglærte og med fokus på langsigtede investeringer, vurderes at have en positiv betydning for befolkningen og menneskers sundhed. Omfanget af den

positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Under prioritet 3 ydes der blandt andet støtte til investeringer i anlæg til bevarelse af en sårbar kyststrækning til sikring mod oversvømmelser. Indsatsen vurderes at have en positiv påvirkning på de materielle goder, da tab af værdier reduceres. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Indsatser under prioritet 4, som omfatter fremme af bæredygtige og levende bymidter kan medvirke til at fastholde og understøtte bæredygtige bymidter. Bymidterne har væsentlig betydning for byerne og borgerne, da de fungerer som sociale mødesteder og har betydning for virksomhedernes lokaliseringsvalg. Det vil ligeledes have en positiv påvirkning på de materielle goder, at der ydes støtte til forbedring af de fysiske rammer. Støtte til bymidterne vurderes derfor at have en positiv betydning for befolkningen, menneskers sundhed og de materielle goder. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

2.1.3 Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet

Indsatser under prioritet 2, som omfatter grøn omstilling og cirkulær økonomi, muliggør reduceret udledning af drivhusgasser og større genanvendelse af ressourcer, hvilket vurderes at have positiv betydning for klimaet. Omfanget af påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

2.1.4 Landskab

Indsatser under prioritet 2 muliggør etablering af nye anlæg til test- og demonstrationsfaciliteter, hvilket lokalt kan have negativ visuel og oplevelsesmæssig påvirkning på landskabet. Nogle landskaber, som er beskyttet gennem forskellige udpegninger i kommuneplanerne, har stor oplevelsesmæssig betydning og skal friholdes for andet end samfundsmæssigt nødvendigt byggeri. Da de konkrete projekters omfang og placering ikke kendes, kan påvirkningen ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Indsatser under prioritet 3, som omfatter kystbeskyttelse og etablering af kystnære anlæg kan have en påvirkning på den visuelle og landskabelige oplevelse af landskabet, da der sker en påvirkning på naturens frie udfoldelse og kystlandskabet. Samtidig kan etablering af kystnære anlæg skabe øget behov for kystsikring enten nu eller på længere sigt, som vil medføre yderligere indgriben i landskabet.

De konkrete projekter vil skulle overholde gældende lovgivning samt retningslinjer i kommuneplanen, og vil derfor ikke umiddelbart kunne placeres inden kystnærhedszonen eller inden for strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen uden forudgående indhentning af dispensation. Omfanget af påvirkningen

afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

2.2 Vurdering af 0-alternativet

Hvis forslag til Regionalfondsprogrammet 2021-2027 ikke vedtages eller gennemføres, vil der blive investeret 0 kr. i perioden 2021-2027.

Med 0-alternativet vil der således ikke ske en påvirkning i forbindelse med forbedring af turismeproduktet og omstilling af bymidterne. Der vil ikke ske en positiv påvirkning på befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder som følge af, at der ydes støtte til forbedring af turismeproduktet, herunder kystsikring, samt strategisk planlægning for og omstilling af bymidterne. Samtidig vil der ikke ske en negativ påvirkning på den biologiske mangfoldighed og landskabet som følge af, at der ydes støtte til etablering af anlæg til test- og demonstrationsfaciliteter og turismeaktiviteter samt anlæg til kystsikring.

2.3 Afværgeforanstaltninger

Der er i miljøvurderingen af Regionalfondsprogrammet 2021-2027 ikke identificeret væsentlige miljøpåvirkninger, som medfører behov for at etablere særlige afværgeforanstaltninger.

2.4 Overvågning

Der er i miljøvurderingen af Regionalfondsprogrammet 2021-2027 ikke identificeret væsentlige miljøpåvirkninger, som medfører behov for særskilt overvågning.

3 Regionalfondsprogrammet

EU's Regionalfond investerer hvert år sammen med EU's Socialfond og danske partnere i danske projekter. Investeringerne fører til nye jobs, øget omsætning, indtjening og eksport i de deltagende virksomheder. Investeringerne bestemmes blandt andet af Regionalfondsprogrammet, som overordnet definerer, hvordan fonden kan investere i Danmark.

Regionalfonds- og socialfondsindsatsen supplerer den nationale indsats for vækst, erhvervsudvikling og beskæftigelse og udmøntes gennem strategien for decentral erhvervsfremme.

3.1 Udkast til Regionalfondsprogrammet 2021-2027

Regionalfondsprogrammet er bygget op omkring følgende fem prioriteter:

- > Prioritet 1: Innovation, konkurrenceevne og digitalisering
- > Prioritet 2: Grønnere ressourceeffektive SMV'er gennem cirkulær økonomi
- > Prioritet 3: Forudsætningskabende turismeinfrastruktur fremmer investeringer og beskæftigelse
- > Prioritet 4: Levende og bæredygtige bymidter
- > Prioritet 5: Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi

I de følgende afsnit beskrives de fem prioriteter nærmere, refereret fra regionalfondsprogrammet, idet Prioritet 5 beskrives sammen med Prioritet 1.

3.1.1 Innovation, konkurrenceevne og digitalisering

Målsætningerne for denne prioritet er at styrke forsknings- og innovationskapaciteten og udbredelsen af avancerede teknologier, at udnytte fordelene ved digitalisering for borgere, virksomheder og regeringer, og at fremme SMV'ers vækst og konkurrenceevne. Innovation er en central kilde til øget produktivitet og rentabilitet hos SMV'er og iværksættere, og er derfor afgørende for at kunne bidrage til øget vækst, jobskabelse og udvikling.

Indsatser under denne målsætning bygger på, at innovation skal ske i samarbejde med andre, f.eks. vidensinstitutioner, andre virksomheder eller offentlige aktører. Samarbejde kan bl.a. ske via klynger og netværk. Indsatserne skal bidrage til at øge SMV'ernes innovationskraft.

Prioritet 1 omfatter støtte til følgende indsatser:

- > Mere forskning og innovation i danske SMV'er, herunder fremme af innovationskapacitet og samarbejdsprojekter, etablering og udvidelse af test- og demonstrationsfaciliteter samt matchmaking, netværksskabelse og viden.
- > Digital erhvervsfremme, herunder støtte til digitale løsninger, der gør SMV'er stærkere, og til udvikling af digitale redskaber på den Digitale Erhvervsfremmeplatform.
- > Stærkere SMV'er gennem internationalisering, eksport, digitalisering og grøn omstilling, herunder investeringer i virksomhedernes digitale kompetencer og opbygning af viden om data og datasikkerhed.

Prioritet 5 omfatter støtte til følgende indsatser

- > Udvikling af en styrkeposition for velfærdsteknologi, herunder fremme af innovationskapacitet og samarbejdsprojekter, etablering og udvidelse af test- og demonstrationsfaciliteter samt matchmaking, netværksskabelse og viden.

3.1.2 Grønnere ressourceeffektive SMV'er gennem cirkulær økonomi

Målsætningen for denne prioritet er at fremme overgangen til en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi.

Omstilling til en mere bæredygtig og ressourceeffektiv forretning i de små og mellemstore virksomheder er afgørende for at nå klimamålene og bidrage til at imødegå klimaforandringerne og nedsætte forbruget af jordens ressourcer.

Prioritet 2 omfatter støtte til følgende indsatser:

- > Støtte til virksomhedernes omstilling til mere cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet.
- > Understøttelse af en øget kapacitet til grøn omstilling og cirkulær økonomi, partnerskaber, værdikædesamarbejder, netværksskabelse og symbioser i SMV'er. Indsatser her kan også understøtte grøn omstilling med henblik på globalt udsyn, eksportparathed og internationalisering.
- > Støtte til test og demonstration af cirkulære løsninger, forretningsmodeller eller processer.
- > Støtte til at SMV'er får den nødvendige viden om cirkulær økonomi til, at de kan anvende det i virksomheden.
- > Støtte til virksomheder til implementering af grønne cirkulære forretningsmodeller eller processer.

3.1.3 Forudsætningskabende turismeinfrastruktur fremmer investeringer og beskæftigelse

Målsætningen for denne prioritet er at styrke kulturens og den bæredygtige turismes rolle i økonomisk udvikling, social inklusion og social innovation.

Turisme er en styrkeposition for Danmark og har stor betydning for mange virksomheder og områder i landet. Kyst- og naturturismen er det største forretningsområde i dansk turisme, og skaber grobund for vækst og beskæftigelse i områder, som er ramt af nedgang i befolkningstallet.

Der er behov for – særligt på baggrund af COVID-19 konsekvenserne – at bremse det investeringsefterslæb, som Danmark oplever. Der ydes støtte til indsatser, der sikrer fornyelse og forbedring af turismeproduktet for at kunne skabe vækst og jobs med samfundsøkonomiske gevinster til følge og mindre skel mellem landdistrikter og hovedstaden.

Der ydes støtte til indsatser, der sikrer fornyelse og forbedring af turismeproduktet for at kunne skabe vækst og jobs med samfundsøkonomiske gevinster til følge og mindre skel mellem landdistrikter og hovedstaden.

Støtte ydes til indsatser, der målrettes mod særlige naturområder og bymidter, samt fokus på udvikling og etablering af grønne og klimavenlige faciliteter. Prioriteten kan f.eks. støtte projekter, der støtter havnepromenader og offentligt tilgængelige faciliteter til badning eller vandsport, anlæg til bevarelse af en sårbar kyststrækning, klimatilpasning og offentlighedens adgang til natur.

3.1.4 Levende bymidter

Målsætningen for denne prioritet er at fremme en integreret og inklusiv social, økonomisk og miljømæssig udvikling, kultur, naturarv, bæredygtig turisme og sikkerhed i byområder.

Der ydes støtte til at fremme bæredygtige og levende bymidter. Eksempler på temaer/aktiviteter, der kan ydes støtte til, omfatter følgende:

- > Facilitere etablering af formelle privat-offentlige bysamarbejder.
- > Strategisk udvikling af byerne.
- > Midler til omstilling af bymidteerhverv, herunder kompetenceudvikling.
- > Midler til fysisk omstilling

3.1.5 Regionalfondsprogrammets midler

Regionalfondsprogrammets samlede midler fordelt på de enkelte prioriteter fremgår af nedenstående Tabel 3-1.

Tabel 3-1 Regionalfondsprogrammets samlede midler, mio. kr.

Samlet ramme, DKK	1.841,8
Teknisk assistance (forvaltning af midlerne i ERST)	75,5
I alt til konkrete projekter	1.766,3
Prioritet 1 Innovation Konkurrenceevne Digitalisering	911,5
Prioritet 2 (30%) Grønnere ressourceeffektive SMV'er gennem cirkulær økonomi	529,9
Prioritet 3 (7%) Forudsætningskabende turismeinfrastruktur fremmer investeringer og beskæftigelse	123,6
Prioritet 4 (8%) Levende bymidter	141,3
Prioritet 5 Velfærdsteknologi	60,0

3.2 Andre planer og programmer

Miljørapporten skal i henhold til miljøvurderingslovens bilag 4, litra a indeholde oplysninger om programmets forbindelse med andre relevante planer og programmer.

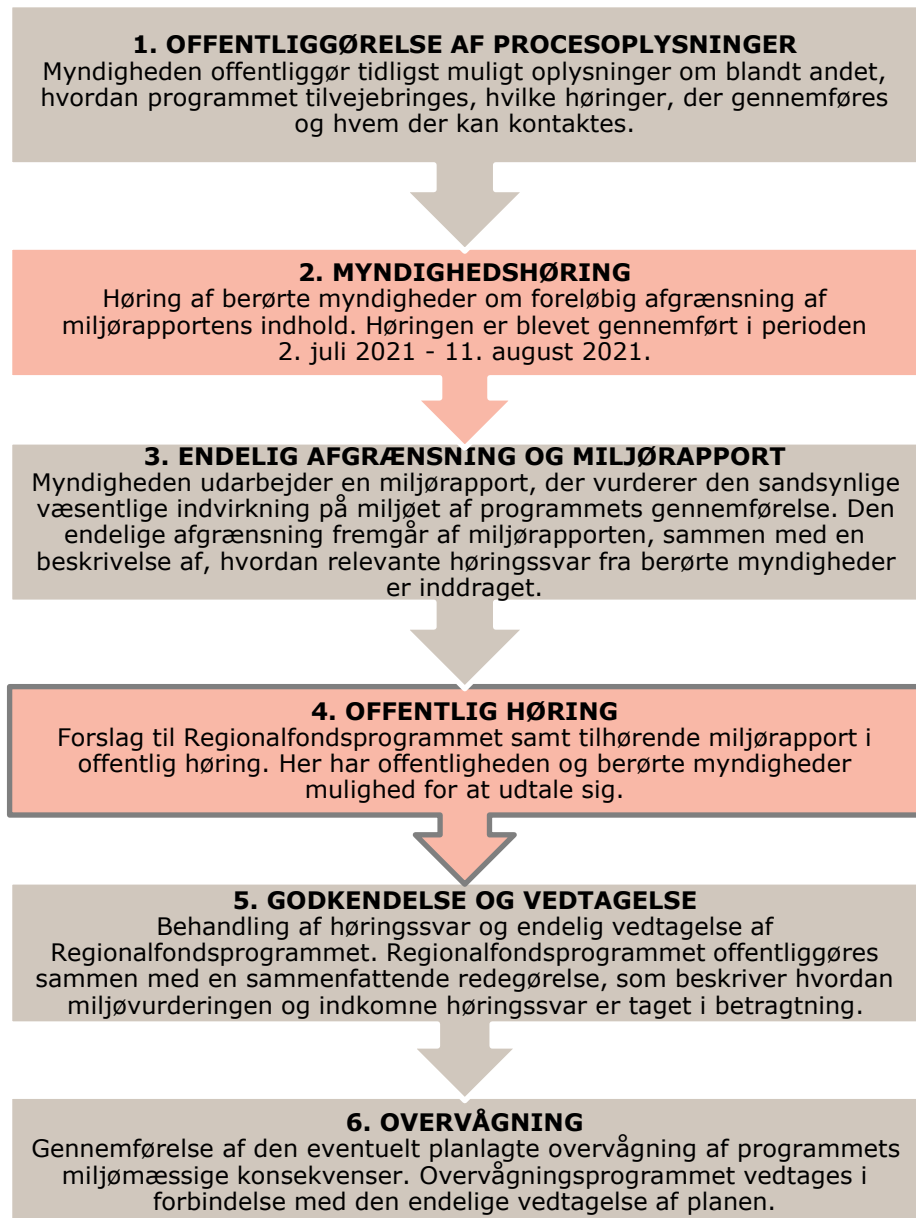
3.2.1 Socialfondsprogrammet

EU's Socialfond investerer sammen med EU's Regionalfond og danske partnere i danske projekter. Socialfonden er blandt andet målrettet iværksætteri, kompetenceudvikling, uddannelse og beskæftigelsesfremme.

Det gældende Socialfondsprogram er Socialfondsprogram 2014-2020, som indeholder indsatsen inden for følgende fire prioritetsakser: 1) Iværksætteri og jobskabelse, 2) Mobilitet på tværs af landegrænser, 3) Inklusion via uddannelse og beskæftigelse, 4) Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse. Socialfondsprogrammet for 2021-2027 er under udarbejdelse.

4 Lovgrundlag og proces for miljøvurdering

Udkast til Regionalfondsprogrammet 2021-2027 er omfattet af kravet om miljøvurdering i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovens § 8, stk. 1, nr. 1. Miljøvurderingen vil blive gennemført efter de seks trin som ses i Figur 4-1.

Figur 4-1: Grafisk oversigt over faserne i miljøvurderingsprocessen.

- Myndighedsbehandling: Erhvervsstyrelsen
- Høringsperiode
- Aktuell fase i miljøvurderingsprocessen

4.1 Tilgang og metode i miljøvurderingen

Miljøvurdering af programmer foretages på baggrund af eksisterende viden og i overensstemmelse med det konkrete programs detaljeringsniveau. Regionalfondsprogrammet har et overordnet strategisk niveau og indeholder ikke steds-specifikke indsatser idet programmets indsatser afhænger af de specifikke projektansøgninger, som endnu ikke kendes.

Vedtagelse af forslag til Regionalfondsprogrammet 2021-2027 vurderes ikke i sig selv at medføre indvirkninger på de udvalgte miljøfaktorer. Regionalfondsprogrammet er dog rammesættende for prioriteringen af fordelingen af regionalfondsmidlerne, hvorfor programmets vedtagelse kan medføre en indirekte indvirkning i forbindelse med indstilling af de konkrete projekter.

Miljøvurderingens første del gennemføres som en vurdering af, hvorvidt og i hvilket omfang Regionalfondsprogrammets initiativer og forslag forventes at kunne medføre væsentlige indvirkninger på de udpegede miljøfaktorer, som er identificeret i afgrænsningsrapporten.

I det efterfølgende er de kriterier, indikatorer og datagrundlag, som vil blive anvendt i miljøvurderingen, beskrevet.

Miljøvurderingens anden del gennemføres som en vurdering af, hvorvidt Regionalfondsprogrammets initiativer og forslag antages at fremme eller udgøre en hindring for realisering af de miljø- og naturmålsætninger, som er beskrevet i nationale strategier og handlingsplaner.

4.2 Afgrænsning, vurdering og kriterier

I afgrænsningsrapporten er de miljøfaktorer, der sandsynligvis vil blive påvirket af gennemførelsen af programmets tiltag, identificeret og fastlagt. De udpegede miljøfaktorer er:

- > Biologisk mangfoldighed, flora og fauna
- > Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder
- > Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet
- > Landskab
- > Kumulative effekter

Det er i afgrænsningsrapporten vurderet, at programmet ikke medfører væsentlige indvirkninger på følgende miljøfaktorer: jordbund, vand, kulturarv, arkitektonisk og arkæologisk arv.

I Tabel 4-1 angives de kriterier og indikatorer, der er anvendt ved vurderingen af de sandsynlige miljøpåvirkninger for hver af de relevante miljøfaktorer.

Tabel 4-1 Miljøfaktorer, programelement, mulig påvirkning og databehov. De forhold, som er inkluderet på baggrund af den gennemførte høring af berørte myndigheder, er markeret med rød.

Miljøfaktor	Programelement	Mulig påvirkning	Data og metode
Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	<ul style="list-style-type: none"> > Grøn omstilling gennem cirkulær økonomi > Investeringer i turismeproduktet i byområder, landdistrikter og kystområder 	<ul style="list-style-type: none"> > Miljømæssig belastning af den biologiske mangfoldighed, flora og fauna 	Kvalitativ vurdering
Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder	<ul style="list-style-type: none"> > <u>Generelt:</u> Støtte til små og mellemstore virksomheder, som kan skabe vækst i virksomhederne og øge beskæftigelsen > Grøn omstilling gennem cirkulær økonomi > Støtte til investeringer inden for overnatningskapacitet, oplevelsestilbud eller lignende faciliteter og anlæg i byer, landdistrikter og kystområder. > Projekter til klimatilpasning og anlæg til bevarelse af en sårbar kyststrækning > Levende bymidter 	<ul style="list-style-type: none"> > Påvirkning på befolkningen og materielle goder 	Kvalitativ vurdering

Miljøfaktor	Programelement	Mulig påvirkning	Data og metode
Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet	<ul style="list-style-type: none"> > Indsatser inden for grøn omstilling og cirkulær økonomi 	<ul style="list-style-type: none"> > Genanvendelse af ressourcer og reduktion i drivhusgasudledning 	Kvalitativ vurdering af potentialet for reduktion af drivhusgasudledning med udgangspunkt i vejledningen om vurdering af konsekvenser for klima, miljø og natur ²
Landskab	<ul style="list-style-type: none"> > Støtte til projekter inden for klimatilpasning og kystbeskyttelse 	<ul style="list-style-type: none"> > Visuel påvirkning på landskabet > Påvirkning af landskabskarakter 	Kvalitativ vurdering
Kumulative effekter	<ul style="list-style-type: none"> > Placering af flere anlæg i samme område > Påvirkning af flere miljøemner 	<ul style="list-style-type: none"> > Kumulative virkninger af flere anlæg > Kumulative virkninger mellem miljøemner 	Kvalitativ vurdering

4.3 Høring af berørte myndigheder

Afgrænsning af miljørapportens indhold har været i høring hos berørte myndigheder i perioden fra 2. juli til 11. august 2021 om bemærkninger til omfanget og indholdet af miljørapporten. De hørte myndigheder var:

- > Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
- > Miljøstyrelsen
- > Naturstyrelsen
- > Kystdirektoratet
- > Landets kommuner

² Klima- Energi- og Forsyningsministeriet, Vejledning om vurdering af konsekvenser for klima, miljø og natur.

Høringen gav også mulighed for at stille forslag om miljøforhold, der burde belyses og vurderes i miljøvurderingen, og forslag til målsætninger, der også burde inddrages i miljøvurderingen.

Der er indkommet i alt tre høringssvar.

Kystdirektoratet bemærker i forbindelse med, at der indgår en landskabelig vurdering i miljøvurderingen, at Kystdirektoratet administrerer klitfredede og strandbeskyttede arealer, i medfør af naturbeskyttelsesloven, hvor der som hovedregel ikke må foretages ændringer af den eksisterende tilstand. Kystdirektoratet anbefaler desuden, at der som udgangspunkt ikke placeres yderligere værdier i områder der nu eller på sigt er udsatte ift. oversvømmelse og erosion fra havet, eller at der foretages dispositioner, som øger behovet for kystbeskyttelse nu eller på sigt eller øger risikoen for tab af værdier og menneskeliv.

Kystdirektoratets anbefalinger medtages i miljøvurderingen.

Miljøstyrelsen mener ikke, at det fremstår klart, hvad der skal miljøvurderes og mener, at det er relevant at medtage miljøfaktorers virkninger på biologisk mangfoldighed, flora og fauna, vand og luft, jordbund, jordarealer mv. Miljøstyrelsen foreslår samtidig, at Miljøministeriets og Fødevareministeriets fælles Roadmap for forskning inddrages som målsætning. Miljøstyrelsen mener desuden, at der er behov for, at der foretages miljøvurderinger inden prioriteringen af regionalfondsmidler til de konkrete indsatser foretages.

Flere miljøfaktorer er screenet ud og medtages ikke i miljøvurderingen, da det allerede på nuværende tidspunkt kan konkluderes, at miljøpåvirkningen som følge af Regionalfondsprogrammets indsatser ikke kan vurderes nærmere på det eksisterende detaljeringsniveau, da placering og omfang af de konkrete projekter ikke kendes. Det vurderes, at miljøfaktoren biologisk mangfoldighed kan vurderes nærmere og denne medtages derfor i miljøvurderingen.

Miljøministeriets og Fødevareministeriets fælles Roadmap for forskning medtages som målsætning i miljøvurderingen.

Bornholms Regionskommune anbefaler, at miljøvurderingen i højere grad, end der lægges op til i afgrænsningen, bør adressere den aktuelle klima- og biodiversitetskrise, og biologisk mangfoldighed anbefales medtaget i miljøvurderingen.

Biologisk mangfoldighed medtages i miljøvurderingen. Vurdering af påvirkningen på klima indgår allerede.

På baggrund af høringen er der lavet en tilretning af den tidligere afgrænsning.

5 Miljøstatus

I dette afsnit gives en kortfattet redegørelse for den eksisterende miljøtilstand inden for de relevante miljøfaktorer, der i forhold til afgrænsningen af miljøvurderingen kan blive påvirket af gennemførelsen af Regionalfondsprogrammet, og som effekten i særlig grad skal vurderes op mod. Beskrivelsen er især baseret på danske ministeriers og styrelses seneste opgørelser af miljøets tilstand. Den eksisterende miljøtilstand danner grundlag for miljøvurderingen.

5.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Naturen i Danmark er et resultat af udviklingen siden de sidste istider og århundreders menneskelig påvirkning i form af landbrug, skovbrug, fiskeri, byudvikling og infrastruktur. Landbruget optager mere end halvdelen af det samlede landareal og naturen er opdelt på mindre isolerede arealer. Kvaliteten af naturarealer påvirkes blandt andet af tilgroning, påvirkning med næringsstoffer og ændrede vandforhold³.

I Danmark er der begrænset plads til naturen. Naturen er fragmenteret og det gør det vanskeligt for en række sårbare vilde dyr og planter at opretholde levedygtige bestande. De egnede levesteder er få og begrænsede i størrelse. FN's naturpanel har i maj 2019 udgivet en rapport, der viser, at arter på globalt niveau uddør hurtigere end nogensinde før. Rapporteringen til EU-Kommissionen fra august 2019 om EU-beskyttede arter og naturtyper i Danmark viser, at 95 % af naturtyperne og 57 % af arterne er i ugunstig bevaringsstatus⁴.

Danmark har underskrevet FN's Biodiversitetskonvention og tilsluttet sig EU's Biodiversitetsstrategi om at standse tilbagegangen i biologisk mangfoldighed. Naturen i Danmark beskyttes blandt andet gennem naturbeskyttelsesloven og skovloven, og gennem kommunernes planlægning, herunder Grønt Danmarkskort. Grønt Danmarkskort omfatter udpegninger af eksisterende naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder eksisterende Natura 2000-områder på land samt økologiske forbindelser.

5.2 Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder

5.2.1 Vækst, produktivitet og beskæftigelse

Danmark er et af de rigeste lande i verden med mange vellønnede jobs. Det skyldes særligt, at Danmark gennem et vedvarende fokus på gode vækst- og rammevilkår har skabt en høj produktivitet og løftet beskæftigelsen.

Velstanden i Danmark bestemmes af, hvor meget vi arbejder og hvor produktive og innovative vi er. Velstanden målt ved BNI pr. indbygger (summen af BNP pr.

---

³ www.miljotilstand.nu

⁴ Miljø- og Fødevareministeriet, Natur- og Miljøpolitisk redegørelse, februar 2020

indbygger og løn- og formueindkomsten) er højere end før den økonomiske krise i 2008. Beskæftigelsen har nået det højeste niveau nogensinde og ledigheden er lav. Det største vækstbidrag er historisk set kommet fra produktionsudviklingen. Væksten i Danmarks samlede produktion er dog ikke på niveau med de lande, som Danmark normalt sammenligner sig med. Væksten i den danske økonomi målt ved BNP pr. indbygger har siden finanskrisen været knap 0,9 % årligt i gennemsnit⁵.

Virksomhederne spiller en vigtig rolle i det danske samfund. I hele landet bidrager iværksættere, små og mellemstore virksomheder og store globale virksomheder til vækst og udvikling i hele Danmark. Derudover skaber virksomhederne arbejdspladser i hele landet og mulighed for fortsat bosætning og udvikling i lokalområder⁶.

Målt på andelen af alle virksomheder, der udvikler sig til vækstvirksomheder, ligger Danmark under gennemsnittet for OECD-landene (Regeringen, 2018). Forholdsvis få danske virksomheder kommer ind i solide vækst- og skaleringsforløb, og beskæftigelsen i vækstvirksomheder ligger under det europæiske gennemsnit⁷.

Danmark har et godt afsæt for at skabe ny vækst og nye private arbejdspladser, men der er en række udfordringer. Udfordringerne omfatter bl.a. virksomhedernes muligheder for at udnytte ny teknologi og nye forretningsmodeller inden for lovgivningens rammer samt adgang til relevante kompetencer og uddannelse af høj kvalitet. De mindre virksomheder med færre end 10 ansatte står for 23 % af omsætningen og ca. 14 % af beskæftigelsen, og samtidig står de for størstedelen af fremgangen i beskæftigelsen i perioden 2009-2016.

Flertallet af danske SMV'er ruster sig ikke i tilstrækkelig grad til fremtiden gennem innovation og omstilling, og der er derfor behov for investeringer i SMV'ernes innovationskapacitet og indførelsen af avancerede teknologier (Europa-Kommissionen, 2019).

5.2.2 Klimatilpasning

Udfordringer i forhold til klimaforandringerne betyder, at der er et uundgåeligt behov for klimatilpasning af kysterne. Den primære udfordring er det varmere klima, der forårsager smeltning af den arktiske iskappe med havvandsstigninger til følge. Dette sætter Danmarks ca. 7.300 km kystlinje under et øget pres, som vist på Figur 5-1, der bygger på en kystanalyse fra 2016⁸. Der forventes en stigning i havspejlsniveauet frem til år 2065 på 0,45 m og 0,35 m for henholdsvis den jyske vestkyst og de indre kyster. Havvandsstigningerne vil desuden i kombination med ændrede vindforhold forårsage øget erosion af de danske kyster. Der forventes en gennemsnitlig erosion på 1,3 m årligt for den jyske vestkyst og

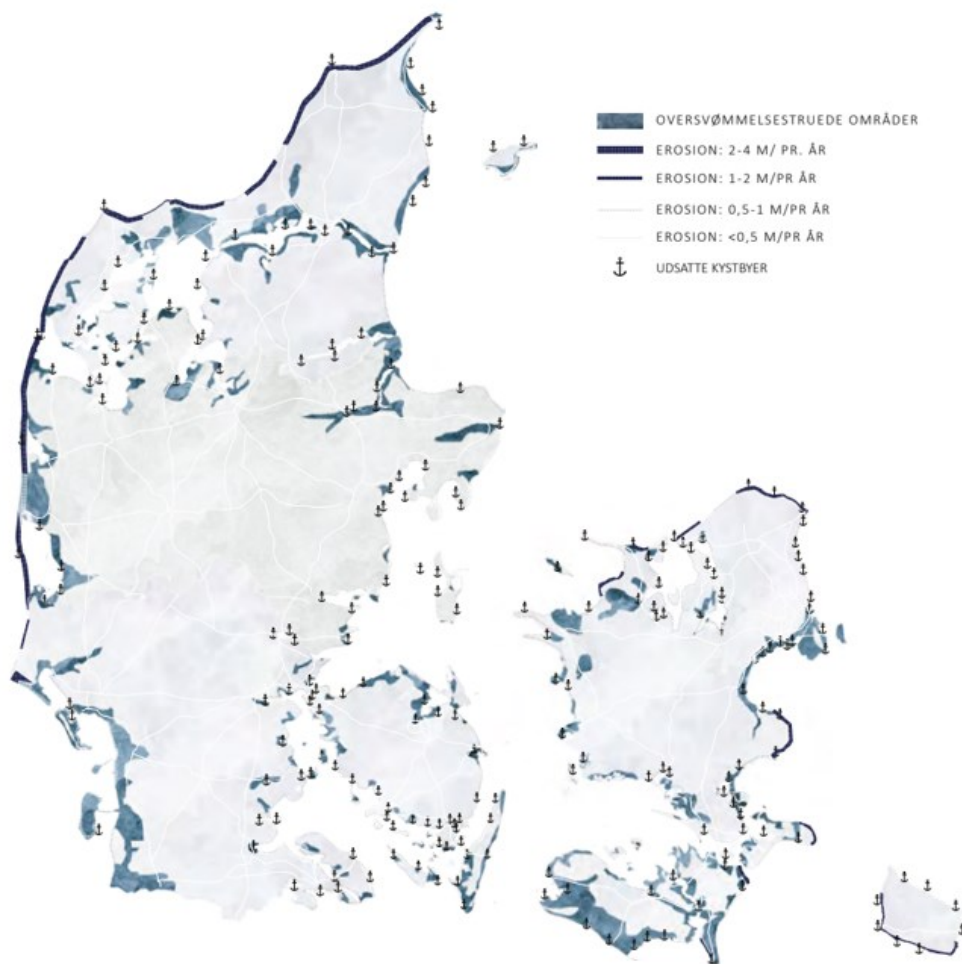
⁵ Regeringen, Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2018, november 2018.

⁶ Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse: Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023

⁷ Europa-Kommissionen, Landerapport Danmark 2019, februar 2019.

⁸ Miljø- og Fødevarerministeriet, Kystanalyse, 2016.

0,7 m årligt for de indre kyster. Erosionen kan potentielt forårsage brud på diger og klitrækker. Sker det vil erosionsudfordringen ændre sig til en oversvømmelsesudfordring, hvor vi potentielt kan lide langt større samfundstab.

Figur 5-1 Kortlægning af erosion og oversvømmelse i Danmark samt udpegning af berørte kystbyer ud fra det laveste klimascenarie, Kilde: Miljø- og Fødevarerministeriet, Kystanalyse, 2016

Allerede nu påvirker klimaforandringerne både borgere og kommuner direkte. Voldsomme skybrud, stigende grundvandsspejl og talrige oversvømmelser sætter både borgere og kommuner under pres. I denne forbindelse kan klimatilpasning anvendes til at forebygge personlige og samfundsmæssige tab.

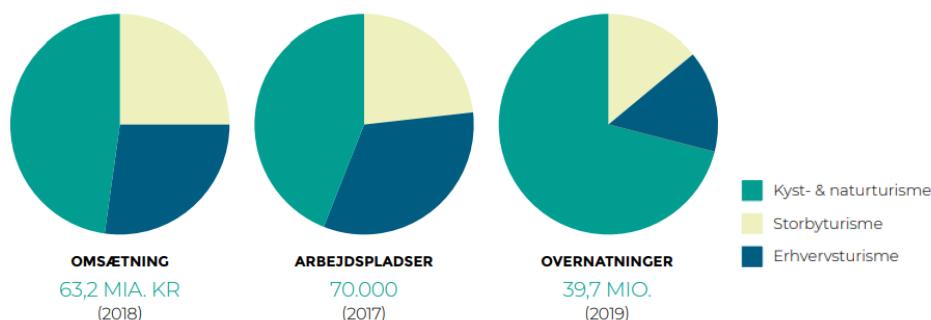
5.2.3 Kystturisme

Naturen og kysten er aktiver, som det moderne menneske sætter større og større pris på. Kysten er blevet et rekreativt åndehul – et aktiv, som vi i dag både flytter så tæt på som muligt og rejser efter – og som i en dansk kontekst

udgør den primære årsag til, at danske og udenlandske turister vælger at holde ferie i landet⁹.

Turismesektoren bidrager positivt til den økonomiske udvikling og beskæftigelse og er globalt set én af de største og hurtigst voksende sektorer (Dansk Kyst- og naturturisme, 2020). Dansk turisme har i en årrække oplevet en positiv udvikling, og med en omsætning på 132,5 mia. kr. i 2018 har dansk turisme understreget sin position som en væsentlig økonomisk motor i dansk økonomi¹⁰.

Kyst- og naturturismen er med 39,7 mio. overnatninger i 2019, svarende til 71 % af alle overnatninger, det største forretningsområde i dansk turisme. Turisternes forbrug skabte i 2018 en omsætning på 63,2 mia. kr. og tegner sig for 47,6 % af den samlede turismeomsætning med en afledt beskæftigelseseffekt på ca. 70.000 fuldtidsjob, som vist på Figur 5-2 (VisitDenmark, 2020).

Figur 5-2 Turisme i tal, Kilde: VisitDenmark

2019 var syvende år i træk med uafbrudt vækst i dansk turisme og endnu et rekordår for udviklingen i kyst- og naturturismen med en vækst på 4 % sammenlignet med 2018 (VisitDenmark, 2020). Nøgletallene er fra før coronapandemiens udbrud primo 2020. Pandemien har resulteret i nyere tids største sundhedsmæssige og økonomiske krise, hvor indrejse- og forsamlingsforbud samt andre restriktioner har betydet, at turismesektoren er et af de hårdest ramte erhverv. The Organisation for Economic Cooperation & Development (OECD) og United Nations World Tourism Organisation (UNWTO) estimerer, at turisme globalt først er kommet sig fuldt tidligst i 2024. Nøgletallene peger ikke desto mindre på, at turisme har en væsentlig samfundsmæssig betydning – dette vil også gøre sig gældende i genopbygningen af den lokale, nationale og globale samfundsøkonomi (Dansk Kyst- og naturturisme, 2020).

I en dansk kontekst forventes særligt kyst- og naturturismen at have stor betydning fremadrettet. Ikke blot fordi forretningsområdet er det største, men også

⁹ Dansk Kyst- og naturturisme: Det rekreative potentiale i klimatilpasning af kysterne, oktober 2020

¹⁰ VisitDenmark: Turismen i Danmark, 2020

fordi der som en effekt af coronapandemien tegner sig et billede af en øget efterspørgsel på naturoplevelser, det nære og ikke mindst åbne vidder og mere plads (Dansk Kyst- og naturturisme, 2020).

5.2.4 Bæredygtig byudvikling

Mange mindre og mellemstore byer oplever i dag, at bymidten er udfordret med flere tomme butikker og færre kunder. De danske bymidter har historisk set haft en vigtig rolle som socialt mødested og adgangspunkt for handel, service og transport. De udfordringer, som bymidterne står over for viser, at der sker grundlæggende forandringer i familie- og hverdagslivet der, sammen med øget e-handel og konkurrence fra butikker og butikscentre uden for bymidten, fordrer en løbende og omfattende omstilling af bymidten til i højere grad at møde de nye behov for oplevelser, fritidsliv og gode mødesteder.

I dag oplever mange bymidter udfordringer med at opretholde et varieret butiksliv og med at tiltrække nye forretningsdrivende, beboere og investorer. Siden 2006 er hver femte udvalgswarebutik forsvundet og hver tiende dagligvarebutik er lukket. Den negative udvikling finder sted i alle bystørrelser og forventes at fortsætte i de kommende år. Der udlægges flere arealer til butikker uden for end i bymidterne. En opgørelse viser, at kommunerne efter 2017 har planlagt for 630.000 m² butiksareal i såkaldte aflastningsområder uden for bymidterne. Derudover er der planlagt for en række lokalcentre og øvrige butikker, som medvirker til at trække butikkerne ud af bymidterne¹¹.

Coronapandemien har accelereret den digitale udvikling og e-handlen. I 2020 anslås det, at ca. 23 % af udvalgsvarehandlen foregår på nettet, mens det er 6 % for dagligvarehandlen. Coronapandemien viser samtidig, at der efter genåbningen er en tendens til, at befolkningen prioriterer de lokale forretninger og bruger de lokale byrum og mødesteder mere end før corona. Der ses således flere effekter af corona, som kan påvirke bymidterne både negativt og positivt (Bolig- og Planstyrelsen 2021).

5.3 Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet

5.3.1 Udledning af drivhusgasser i Danmark

Vores globale klima er under forandring og bliver varmere og varmere. Det gælder også i Danmark, hvor det forventes, at vores vejr bliver mere ekstremt med vådere vintre og somre med kraftigere byger, som kan forårsage oversvømmelser.

Stigende temperaturer øger havtemperaturen og sammen med afsmeltning af is på land, får det havene til at stige. Det har også betydning for vores flora og

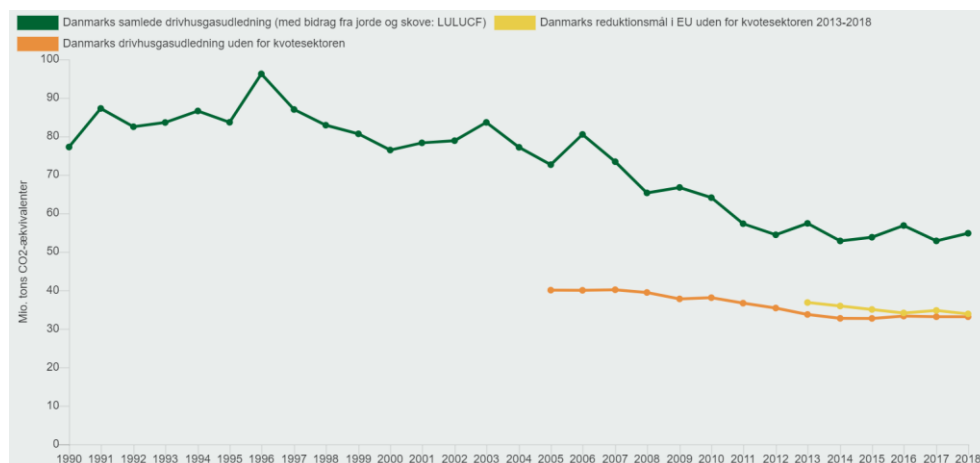
---

¹¹ Bolig- og Planstyrelsen, Partnerskaber for levende bymidter, maj 2021.

fauna, ligesom der er behov for, at landbruget løbende tilpasser sit afgrødevalg i takt med et ændret temperatur- og nedbørsmønster.

Når der udledes drivhusgasser, ophober de sig i atmosfæren og medvirker til øgede temperaturer gennem drivhuseffekten. Siden 1990 og frem til 2018 er Danmarks årlige udledning af drivhusgasser reduceret med 29 % (Figur 5-3). I perioden 2005 til 2018 er der sket en reduktion på 17,2 % i de ikke-kvoteomfattede sektorer. Niveaulet lå i 2018 under den årlige tilladte udledningsmængde, som er aftalt i EU¹².

Figur 5-3 *Udviklingen i Danmarks drivhusgasudledning og reduktionsmål inklusive bidrag fra jorde og skove (LULUCF) (1990 – 2018) (Mio. tons CO₂-ækvivalenter), Kilde: DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi)*

Den lavere udledning skyldes især, at anvendelsen af vedvarende energi ved produktion af el og varme er øget. I enkelte år i perioden er der sket stigninger som følge af udsving i el- og varmeproduktionen. Det skyldes dels udsving i import/eksport af el, hvor der har været øget eksport i de år, hvor vandkraftproduktionen i Norge og Sverige har været lav. Dels skyldes det udsving i behovet for opvarmning om vinteren.

Udledningen af CO₂, som er den mest dominerende af drivhusgasserne, udgjorde i 2018 ca. 75 % af den samlede udledning. De øvrige drivhusgasser er:

- > Metan (ca. 14 %)
- > Lattergas (ca. 10 %)
- > De såkaldte F-gasser (ca. 1 %)

5.3.2 Grøn omstilling og cirkulær økonomi

Grøn energi er en dansk erhvervmæssig styrkeposition og Danmark er allerede førende i forhold til at have opstillet flest vindmøller i forhold til vores størrelse. I

¹² Miljøstyrelsen: www.miljotilstand.nu

2017 satte Danmark verdensrekord med 43,4 % af den danske strøm produceret alene af vindmøller.

Igennem de seneste årtier er der investeret stort i den grønne omstilling og energisektoren er i dag en af de mest kapitaltunge i Danmark. I 2016 var beskæftigelsen i den danske energisektor på 73.000 fuldtidsansatte, hvoraf 31.000 var beskæftiget i den grønne del¹³.

Danmark er et af de lande i Europa, der genererer mest husholdningslignende affald pr. indbygger. Hver dansker producerer knap 800 kg. på et år og affaldsmængden vokser i takt med befolkningen og økonomien. På globalt plan forbruges årligt, hvad der svarer til ca. to jordkloder, men det ville kræve ca. fire jordkloder, hvis alle skulle leve, som vi gør i Danmark¹⁴.

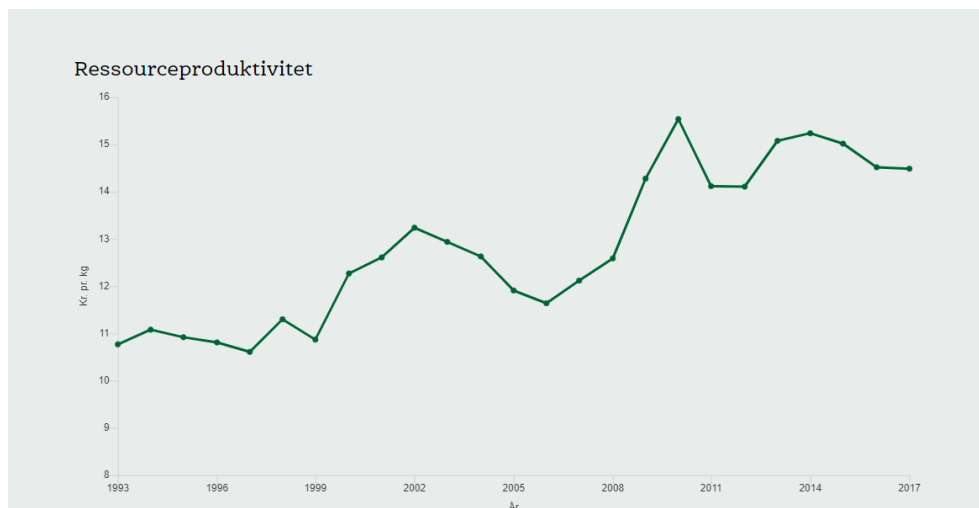
For at reducere miljøpåvirkningen skal "brug og smid væk"-kulturen ændres til en mere cirkulær økonomi, hvor kasserede produkter f.eks. kan genanvendes og bruges i produktionen af nye produkter. Cirkulær økonomi handler om at gøre væksten mere bæredygtig, så naturressourcerne bliver brugt med omtanke, og produkter designes, så råvarerne bliver brugt så mange gange som muligt. På den måde undgår vi at forurene vores omgivelser unødigt, og vi begrænser presset på jordens ressourcer. I en cirkulær økonomi recirkulerer man materialer og produkter, udnytter deres værdi til fulde og minimerer spild. Danmark har allerede taget betydningsfulde skridt mod en mere cirkulær økonomi og dele af det danske erhvervsliv arbejder allerede med den cirkulære tankegang. Mere cirkulære virksomheder kan reducere deres omkostninger indtil et vist punkt ved at udnytte produktionskapaciteten bedre, bruge færre materialer i både design og produktion samt øge genanvendelsen og mindske affaldsmængden.

Ressourceproduktivitet viser, hvor meget økonomisk værdi vi får ud af de ressourcer, vi anvender i produktionen. I 2017 var Danmarks ressourceproduktivitet 14,5 kr. pr. kg anvendt materiale. Figur 5-4 viser, at i perioden fra 1993 til 2017 er ressourceproduktiviteten steget med 35 % fra 10,8 kr. pr. kg. til 14,5 kr. pr. kg. De år, hvor ressourceproduktiviteten falder, er sammenfaldende med de år, hvor der er høj aktivitet inden for bygge og anlæg.

---

¹³ Energi- Forsynings- og Klimaministeriet, Danmark som foregangsland på energi og klima – status på den grønne omstilling, april 2018.

¹⁴ Miljø- og Fødevarerministeriet, Natur- og Miljøpolitisk redegørelse, februar 2020.

Figur 5-4 *Udviklingen af ressourceproduktiviteten i Danmark for årene 1993 til 2017 målt i kr. pr. kg., kilde: Danmarks Statistik 2018.*

5.4 Landskab

Det danske landskab er et produkt af en geologisk og samfundsmæssig udvikling gennem mange årtusinder. Det består af et naturgrundlag i form af terrænet, som det er skabt af isen under sidste istid og formet af vind, vejr og plantevækst, det kulturhistoriske grundlag, som er de spor generationers brug af landskabet har efterladt samt den visuelle oplevelse, som f.eks. kan omfatte det åbne og enkle landskab, markante terrænformer og hegn der danner rum¹⁵.

Landskabet anvendes til mange forskellige funktioner. Der skal være plads til både produktion (landbrug og skovbrug), infrastruktur og forskellige naturtyper som f.eks. skove og moser. Kommunerne har ansvaret for planlægningen, hvor de forskellige behov skal balanceres. Landskabet er beskyttet gennem forskellige udpegninger, herunder bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber og geologiske interesseområder. Disse landskaber har stor oplevelsesmæssig betydning og skal friholdes for andet end samfundsmæssigt nødvendigt byggeri. Landskaberne i det åbne land er vigtige ressourcer, og attraktive landskaber har betydning for den enkelte borger, f.eks. i forbindelse med friluftsliv.

Danmark har over 7.300 km kystlinje, som er kendetegnet ved stor mangfoldighed af kysttyper. Kysterne har siden middelalderen haft stor betydning for bydannelse, da adgang til vandveje var en vigtig del af livsgrundlaget. I nyere tid har kysterne haft stor betydning for etablering af sommerhusområder og rekreativ anvendelse. Benyttelse af kysterne betyder også behov for beskyttelse.

Kysterne er beskyttet gennem blandt andet planlovens og naturbeskyttelseslovens bestemmelser for kystnærhedszonen og strandbeskyttelses- og klitfredningslinjen, som har til formål at bevare de åbne kyststrækningers karakter, så

¹⁵ Miljøstyrelsen: www.mst.dk/natur-vand/natur/landskab

de fortsat kan udgøre landskabelige helheder med væsentlige natur- og landskabstræk¹⁶.

Det fremgår af planlovens¹⁷ § 5a, stk. 1, at kystnærhedszonen uden for udviklingsområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed.

Det fremgår af naturbeskyttelseslovens¹⁸ § 8, stk. 1, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af klitfredede arealer. Tilsvarende fremgår det af lovens § 15, stk. 1, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af strandbredder.

5.5 0-alternativet

0-alternativet udgør i denne sammenhæng den situation, der ville foreligge, hvis Regionalfondsprogrammet ikke vedtages og gennemføres. 0-alternativet udgør sammenligningsgrundlaget for miljøvurderingen, som i dette tilfælde vil være en situation, hvor der investeres 0 kr. i 2021-2027.

---

¹⁶ Naturstyrelsen, Planlægning i kystnærhedszonen, 2011.

¹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 om planlægning.

¹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019, om naturbeskyttelse.

6 Miljøvurdering

I dette afsnit vurderes de sandsynlige væsentlige indvirkninger på de miljøforhold, som på grundlag af afgrænsningsrapporten er udvalgt som de relevante miljøfaktorer.

Vurderingen af indvirkningen på de enkelte miljøfaktorer er gennemført på baggrund af generel viden om indvirkningerne af de retningslinjer, som Regionalfondsprogrammet 2021-2027 indeholder. Vurdering af 0-alternativet er beskrevet i afsnit 6.6.

6.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Prioritet 2

Indsatser under prioritet 2, som omfatter cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet, vil bidrage til en reduceret belastning af miljøet, herunder belastning på flora og fauna. Anvendelse af ressourcer og efterfølgende affaldsbehandling medfører et pres på miljøet i forbindelse med udvinding, produktion, anvendelse og bortskaffelse. Genanvendelse af affald og høj kvalitet i genanvendelsen betyder, at jordens ressourcer anvendes mere effektivt med positive virkninger for miljøet, herunder biodiversiteten, til følge. Samtidig vil større ressourceeffektivitet støtte op om FN's Biodiversitetsstrategi, som bl.a. har til formål at bevare den biologiske mangfoldighed og fremme en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer. Støtte under prioritet 2 omfatter 30 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 2 vurderes at bidrage til øget cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet med positive virkninger på den biologiske mangfoldighed, flora og fauna til følge. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Prioritet 3

Indsatser under prioritet 3, som omfatter bæredygtig udvikling af byer, landdistrikter og kystområder gennem etablering af turismerelateret infrastruktur, kan have en belastning på miljøet. Vækst, etablering af anlæg og infrastruktur og generel øget turismeaktivitet i landdistrikter, kystområder og i særlige naturområder kan have en negativ påvirkning på flora og fauna, som belastes af øget aktivitet. De konkrete projekter kendes ikke på nuværende tidspunkt. Projekterne vil skulle overholde gældende lovgivning samt retningslinjer i kommuneplanen, og vil derfor ikke umiddelbart kunne placeres, hvor der findes sårbare naturområder og beskyttet natur. Støtte under prioritet 3 omfatter 7 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 3 vurderes at muliggøre øget anlægsarbejde og turismeaktiviteter med negative lokale virkninger for den biologiske mangfoldighed til følge. Omfanget af påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

6.2 Befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder

Prioritet 1

Indsætserne under prioritet 1 omfatter støtte til forskning og innovation, digitale løsninger, internationalisering, eksport og grøn omstilling i små og mellemstore virksomheder, hvilket skaber potentiale for vækst og udvikling og flere arbejdspladser i de små og mellemstore virksomheder, herunder mulighed for fortsat bosætning og udvikling i lokalområder. Samtidig ydes der støtte til udvikling af medarbejdernes kompetencer. For at Danmark fortsat kan være et velstående land med høj beskæftigelse, kræver det vedvarende vækst og udvikling og her spiller virksomhederne en væsentlig rolle. Støtte under prioritet 1 omfatter 55 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsætser under prioritet 1 muliggør øget vækst og beskæftigelse samt udvikling af kompetencer, hvilket kan have positive virkninger på befolkningen og menneskers sundhed. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt, da de konkrete projekter endnu ikke kendes.

Prioritet 2

Indsætser under prioritet 2, som omfatter grøn omstilling gennem cirkulær økonomi, skal bidrage til at omstille virksomhederne til en mere bæredygtig cirkulær økonomi, hvor virksomhedernes ressourceforbrug og affaldsmængde reduceres. Som led i omstillingen af en virksomhed skal virksomheden have adgang til viden og rådgivning om grøn omstilling. Reduceret ressourceforbrug og affaldsmængde vil bidrage til reduktion i drivhusgasemissioner og større genanvendelse af affald. Støtte under prioritet 2 omfatter 30 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsætser under prioritet 2 bidrager til øget grøn omstilling, hvilket vurderes at have positive virkninger for befolkningen og menneskers sundhed, da udledning af drivhusgasser kan blive reduceret og jordens ressourcer kan blive anvendt bedre. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Prioritet 3

Indsætser under prioritet 3, støtte til fornyelse og forbedring af turismeproduktet, hvilket kan bidrage til at gøre områder mere attraktive og skabe udvikling i byer, landdistrikter og kystområder, og dermed forbedre de lokale forudsætninger for vækst og øget beskæftigelse. Støtten ydes til indsætser med strukturel betydning, hvor der sker områdefornyelse i samspil med erhverv og civilsamfund, og som dermed tiltrækker private investeringer. Støtten til fornyelse og forbedring af turismeproduktet under prioritet 3 omfatter 7 % af de samlede midler.

Flere arbejdspladser og muligheder for beskæftigelse, særligt for ufaglærte og med fokus på langsigtede investeringer, vurderes at have en positiv betydning for befolkningen og menneskers sundhed. Omfanget af den positive påvirkning

afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Under prioritet 3 ydes der blandt andet støtte til investeringer i anlæg til bevarelse af en sårbar kyststrækning til sikring mod oversvømmelser, hvilket kan bidrage til beskyttelse af ejendomme og andre værdier langs kysten, som er i risiko for oversvømmelse og erosion. Støtte til projekter under prioritet 3 omfatter 7 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatsen vurderes at have en positiv påvirkning på de materielle goder, da tab af værdier reduceres. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Prioritet 4

Indsatser under prioritet 4, som omfatter fremme af bæredygtige og levende bymidter, yder støtte til strategisk planlægning, kompetenceudvikling og fysisk omstilling af bymidter, hvilket kan medvirke til at fastholde og understøtte bæredygtige bymidter. Bymidterne har væsentlig betydning for byerne og borgerne, da de fungerer som sociale mødesteder og har betydning for virksomhedernes lokaliseringsvalg. Attraktive bymidter tiltrækker bosætning og levende bymidter øger beskæftigelsen. Støtte til bymidterne vurderes derfor at have en positiv betydning for befolkningen og menneskers sundhed. Det vil ligeledes have en positiv påvirkning på de materielle goder, at der ydes støtte til forbedring af de fysiske rammer, da nedslidte bygninger og byrum har en negativ betydning for besøgstallet. Midlerne skal anvendes til bæredygtig udvikling af bymidter med fokus på samlende byrum, et rent og bæredygtigt miljø, klimatilpasning samt grønne områder og bæredygtigt byliv. Støtten omfatter 8 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 4 vurderes lokalt at kunne medføre positive virkninger for befolkningen og de materielle goder. Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

6.3 Klimatiske faktorer og ressourceeffektivitet

Prioritet 2

Der ydes støtte til overgangen til grøn omstilling og små og mellemstore virksomheders omstilling til en mere cirkulær økonomi og ændret anvendelse af ressourcer. Udvikling af cirkulære forretningsmodeller og ændret anvendelse af ressourcer, ved blandt andet at genbruge affald og restprodukter og reducere mængden af affald, der forbrændes, vurderes at have en positiv påvirkning på klimaet, da udledningen af CO₂ til atmosfæren reduceres. Større genanvendelse af produkter vil samtidig have en positiv betydning for ressourceeffektiviteten. Støtte under prioritet 2 omfatter 30 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 2 muliggør reduceret udledning af drivhusgasser og større genanvendelse af ressourcer, hvilket vurderes at have positiv betydning for klimaet. Omfanget af påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

6.4 Landskab

Prioritet 2

Forslag til Regionalfondsprogrammet indeholder indsatser under prioritet 2, hvor der ydes støtte til etablering af test- og demonstrationsfaciliteter, hvilket muliggør etablering af nye anlæg. Etablering af nye anlæg kan have en negativ påvirkning på de landskabelige og visuelle forhold. Landskaberne i det åbne land er vigtige ressourcer, og attraktive landskaber har betydning for den enkelte borger, f.eks. i forbindelse med friluftsliv. Nogle landskaber er beskyttet gennem forskellige udpegninger i kommuneplanerne. Disse landskaber har stor oplevelsesmæssig betydning og skal friholdes for andet end samfundsmæssigt nødvendigt byggeri. Omfanget af påvirkningen på landskabet afhænger af anlæggenes placering og landskabets sårbarhed over for disse anlæg. Støtte under prioritet 2 omfatter 30 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler.

Indsatser under prioritet 2 muliggør etablering af anlæg, hvilket lokalt kan have negativ visuel og oplevelsesmæssig påvirkning på landskabet. Da de konkrete projekters omfang og placering ikke kendes, kan påvirkningen ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

Prioritet 3

Indsatser under prioritet 3, hvor der ydes støtte til forbedring af turismeproduktet, herunder f.eks. havnepromenader og faciliteter, der fremmer et aktivt liv på vandet samt indsatser, samt etablering af anlæg til sikring mod oversvømmelser, kan have en negativ påvirkning på kystområderne.

Kystbeskyttelse kan have en påvirkning på landskabet, da der sker en påvirkning på naturens frie udfoldelse og kystlandskabet. Hvis kystbeskyttelse f.eks. består af hårde konstruktioner som eksempelvis en skråningsbeskyttelse af sten, vil der ikke længere blive frigivet sediment fra kystskrænterne, som naturligt bidrager til opbygning af strand- og kystprofilen¹⁹.

Etablering af kystnære anlæg kan have en påvirkning på den visuelle og landskabelige oplevelse af kysterne og kan samtidig skabe et øget behov for kystsikring enten nu eller på længere sigt, som vil medføre yderligere indgriben i det kystnære landskab. Kystdirektoratet anbefaler desuden, at der som udgangspunkt ikke placeres yderligere værdier i områder, der nu eller på sigt er udsatte i forhold til oversvømmelse og erosion fra havet, eller at der foretages dispositioner, som øger behovet for kystbeskyttelse nu eller på sigt.

---

¹⁹ Kystdirektoratet, Vejledning om kystbeskyttelsesmetoder, december 2018.

De konkrete projekter kendes ikke på nuværende tidspunkt. Projekterne vil skulle overholde gældende lovgivning samt retningslinjer i kommuneplanen, og vil derfor ikke umiddelbart kunne placeres inden kystnærhedszonen eller inden for strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen uden forudgående indhentning af dispensation. Støtte under prioritet 3 omfatter 7 % af Regionalfondsprogrammets samlede midler

Indsatser under prioritet 3 muliggør etablering af anlæg til sikring af kysterne, hvilket kan have en negativ betydning for kystlandskabet. Omfanget af påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

6.5 Kumulative effekter

Regionalfondsprogrammet yder støtte til forskellige typer af anlæg: test- og demonstrationsfaciliteter, anlæg til forbedring af turismeproduktet (bl.a. havnepromenader og faciliteter, der fremmer et aktivt liv på vandet) og kystsikring. Placering af flere anlæg langs kysten kan betyde, at flere værdier vil være udsatte for oversvømmelse og erosion fra havet og dermed skabes der et øget behov for kystsikring. Det vurderes, at der kan være en kumulativ påvirkning som følge af muligheden for etablering af flere forskellige typer anlæg i kystområdet. Omfanget af påvirkningen kan ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt, da omfang og placering af de konkrete projekter endnu ikke kendes.

Der ydes støtte til kystsikring, hvilket kan have både positive og negative miljøpåvirkninger. Der kan være en positiv påvirkning på de materielle goder, da ejendomme og andre værdier beskyttes mod erosion og oversvømmelse, og samtidig kan der være en negativ påvirkning på landskabet, da etablering af anlæg til kystbeskyttelse kan påvirke de naturlige processer langs kysten og dermed de landskabelige forhold. Påvirkningen afhænger af de konkrete projekter og kan derfor ikke vurderes nærmere på nuværende tidspunkt.

6.6 Vurdering af 0-alternativet

Hvis Regionalfondsprogram 2021-2027 ikke vedtages eller gennemføres, vil der blive investeret 0 kr. i perioden 2021-2027.

Med 0-alternativet vil der således ikke ske en påvirkning i forbindelse med forbedring af turismeproduktet og omstilling af bymidterne. Der vil ikke ske en positiv påvirkning på befolkningen, menneskers sundhed og materielle goder som følge af, at der ydes støtte til forbedring af turismeproduktet, herunder kystsikring, samt strategisk planlægning for og omstilling af bymidterne. Samtidig vil der ikke ske en negativ påvirkning på den biologiske mangfoldighed og landskabet som følge af, at der ydes støtte til etablering af anlæg til test- og demonstrationsfaciliteter og turismeaktiviteter samt anlæg til kystsikring.

7 Miljømålsætninger

I dette afsnit vurderes Regionalfondsprogrammets forenelighed med de kortlagte overordnede miljømålsætninger.

I afgrænsningsrapporten er det indledende vurderet, hvilke miljøbeskyttelsesmål, som er relevante for programmet. Miljøbeskyttelsesmålene kan være fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller nationalt plan.

I Tabel 7-1 gennemgås de målsætninger, som ikke allerede er omfattet af den øvrige miljøvurdering, og det vurderes om/hvordan programmet tager hensyn til disse mål og andre miljøhensyn.

Tabel 7-1 Miljømålsætninger.

Emne	Målsætninger	Vurdering
FN's 17 verdensmål	<ul style="list-style-type: none"> > Verdensmål for bæredygtig udvikling: <ul style="list-style-type: none"> > Delmål 11.3.: "Inden 2030 skal byudvikling gøres mere inkluderende og bæredygtig, og kapaciteten til en inddragende, integreret og bæredygtig boligplanlægning og forvaltning i alle lande skal styrkes." > Delmål 11.b.: "Inden 2020 skal der ske en betydelig stigning i antallet af byer og bosættelser, der vedtager og gennemfører integrerede politikker og planer, der stræber mod mere inklusion, ressourceeffektivitet, modvirkning og tilpasning til klimaændringer (...)" > Delmål 13.2.: Tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning > Delmål 13.3.: "Undervisning, oplysning og den menneskelige og institutionelle kapacitet skal forbedres ift. modvirkning, tilpasning, skadesbegrænsning og tidlig varsling af klimaændringer." 	<ul style="list-style-type: none"> > I overensstemmelse – programmet yder støtte til bæredygtig udvikling af bymidter. > I overensstemmelse – programmet yder støtte til større ressourceeffektivitet og tilpasning til klimaændringer. > I overensstemmelse – programmet yder støtte til grøn omstilling, cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet. > I overensstemmelse – programmet yder støtte til grøn omstilling, cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet, herunder kompetenceudvikling.
Nationale strategier		
"Klimaprogram 2020"	<ul style="list-style-type: none"> > EU-forpligtelser og danske forpligtelser om 70 % reduktion af drivhusgasudledning frem mod 2030 	<ul style="list-style-type: none"> > I overensstemmelse – programmet yder støtte til grøn omstilling, cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet, som

Emne	Målsætninger	Vurdering
<p>Aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", juni 2020</p> <p>Strategi for cirkulær økonomi – Mere værdi og bedre miljø gennem design, forbrug og genanvendelse, september 2018</p> <p>"Roadmap for forskning"</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="523 383 1032 517">> Aftale om ændringer i affaldssektoren i form af øget genanvendelse og udvikling af grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. <li data-bbox="523 562 1032 696">> Målsætning om at fremme den cirkulære økonomi, bl.a. gennem bedre (gen)anvendelse af ressourcer og begrænsning af affald. <li data-bbox="523 887 1032 954">> Målsætninger for klimaområdet, miljøområdet samt natur og skovbrug 	<p>bidrager til at reducere udledningen af drivhusgasser.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1054 383 1460 517">> I overensstemmelse – programmet yder støtte til cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet. <li data-bbox="1054 562 1460 696">> I overensstemmelse - programmet yder støtte til cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet. <li data-bbox="1054 875 1460 1267">> Delvis i overensstemmelse – programmet yder støtte til cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet, som kan bidrage til at opnå målsætninger på klima- og miljøområdet. Programmet yder også støtte til etablering af nye anlæg, som kan forhindre opnåelse af målsætninger om større biodiversitet og rig natur.

8 Afværgeforanstaltninger

Det fremgår af Miljøvurderingslovens bilag 4 punkt g, at miljørapporten skal indeholde oplysninger om planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse, og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet ved programmets gennemførelse.

Der er i miljøvurderingen af Regionalfondsprogrammet 2021-2027 ikke identificeret væsentlige miljøpåvirkninger, som medfører behov for at etablere særlige afværgeforanstaltninger.

9 Overvågning

I henhold til miljøvurderingslovens § 12, stk. 4, skal miljørapporten indeholde en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning af programmets eventuelle væsentlige påvirkninger af miljøet.

Der er i miljøvurderingen af Regionalfondsprogrammet 2021-2027 ikke identificeret væsentlige miljøpåvirkninger, som medfører behov for særskilt overvågning.